

VIŠE OD 100 ORGANIZACIJA UPUTILO ZAHTEV EVROPSKIM INSTITUCIJAMA ZA HITNU REAKCIJU NA POLITIČKI PROGON AKTIVISTA U SRBIJI

Više od 100 organizacija, aktivističkih grupa i političkih partija uputilo je zajedno sa roditeljima uhapšenih i targetiranih aktivista, pismo evropskim institucijama sa zahtevom da reaguju na politički progon i pritvaranje novosadskih aktivista iz studentske grupe Stav i Pokreta slobodnih građana.

Šest aktivista, studenata i profesora iz Novog Sada (Lazar Dinić iz Stava i članovi PSG-a Mladen Cvijetić, Marija Vasić, Lado Jovović, Davor Stefanović i Srđan Đurić) se tri nedelje nalazi u pritvoru, nakon što im je izrečena mera pritvora od 30 dana zbog navodne „pripreme dela protiv ustavnog poretka“, a na osnovu audio-snimka privatnog razgovora, pribavljenog zloupotrebom službi bezbednosti, bez mogućnosti na pravičnu odbranu. Ostali aktivisti koji su bili prisutni na prisluškivanom sastanku nisu u zemlji. Zbog izjava političkih zvaničnika i pretnji koje dobijaju, strahuju od toga šta ih po povratku u državu čeka, a stanovi njihovih roditelja pretresani su u proteklom periodu. Ova represija dešava se u trenutku kada u Srbiji mesecima traju građanski i studentski protesti, usledili nakon pada nadstrešnice na Železničkoj stranici u Novom Sadu zbog čega je smrtno stradalo 16 osoba, a jedna je teško povređena.

Danas je više od 100 organizacija, aktivističkih grupa i stranaka poslalo pismo komesarima Evropske komisije Marti Kos, komesarki za proširenje, komesaru za ljudska prava Michael O'Flaherty, komesaru za pravosuđe Didier Reynders, zatim Nj. E. Emanuelu Žiofreu (Delegacija EU u Srbiji), izvestiocu EU za Srbiju Toninu Piculi, Evropskom sudu za ljudska prava, Evropskom ombudsmanu i Evropskom parlamentu za ljudska prava za hitne slučajeve sa zahtevom da hitno reaguju i izvrše pritisak na vlasti u Srbiji kako bi:

1. **Pritvorenim aktivistima bili omogućeno da se brane sa slobode**, jer je njihovo hapšenje politički motivisano.
2. **Svim osumnjičenima bilo omogućeno pravično i nepristrasno suđenje**, u skladu sa osnovnim principima vladavine prava.
3. **Prestala zloupotreba pravosudnih i bezbednosnih institucija za političke obračune**, što je u suprotnosti sa demokratskim vrednostima kojima EU teži.

Ovom pismu prethodio je sastanak pojedinih predstavnika novosadske opozicije i aktivističkih grupa sa komesarkom za proširenje Martom Kos prethodne nedelje u Ljubljani nakon otvorenog panela koji je održan u Evropskoj kući. Komesarki je na sastanku predočena aktuelna situacija u vezi sa uhapšenim studentima, aktivistima i

profesorima, a dogovoreno je da će se aktivisti, opozicija i nevladine organizacije iz Srbije i pismeno obratiti evropskim institucijama sa pozivom na reakciju.

U pismu su navedena tri ključna pitanja za nadležne organe u Srbiji u ovom trenutku, a to je **kako je snimak pribavljen**, odnosno da li je i ko neovlašćeno prisluškivao političke protivnike režima. Zatim, **ko je medijima dostavio snimak i po čijem nalogu**, a da pre toga tužilaštvo nije bilo upoznato sa ovim slučajem. U pismu se navodi i da „koordinisano emitovanje audio-snimka na režimskim televizijama jasno pokazuje da je cilj bio politička diskreditacija i zastrašivanje pobunjenih građana, a ne sprovođenje nepristrasne istrage“. Treće pitanje glasi: „**zašto se osumnjičenima ne omogući pravo na pravično suđenje**, budući da su branioci osumnjičenih tek dve nedelje nakon izricanja mere pritvora dobili uvid u dokazne materijale“. Bez uvida u dokaze, navodi se u pismu, branioci nisu bili u mogućnosti da pripreme odbranu okrivljenih, što je još jedan pokazatelj da se radi o političkom, a ne pravičnom suđenju.

U pismu koje organizacije upućuju evropskim institucijama podseća se i na druge primere represije vlasti u Srbiji nad aktivistima, članovima civilnog društva i predstavnicima opozicije. Ukazuje se i na kršenje evropskih standarda i reformskih procesa u okviru pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

„Ispunjavanje političkih kriterijuma i uslova u navedenim oblastima ne može biti uspešno sprovedeno i pozitivno ocenjeno, sve dok postoji nezakonito prisluškivanje aktivista i novinara, kidnapovanje, pritvaranje i napadi na fizički i psihički integritet aktivista, gušenje slobode izražavanja i medijsko targetiranje i zastrašivanje. U praksi, navedene situacije podrazumevaju grubo kršenje ljudskih prava, tako što onemogućavaju građanima da u potpunosti uživaju pravo na slobodu i sigurnost, slobodu okupljanja i udruživanja, izražavanja i u krajnjem slučaju pravo na život. Navedena prava i slobode jesu zagarantovana brojnim domaćim i međunarodnim propisima, koje je Republika Srbija u obavezi da poštuje i primenjuje kroz svoje zakonodavstvo“, navodi se u pismu i dodaje:

„Slučaj pritvorenih profesora i aktivista iz Pokreta slobodnih građana i studentske grupe STAV nije izolovan slučaj, već jedan u nizu primera zloupotrebe pravosudnih organa i bezbednosnih službi radi progona političkih neistomišljenika i zastraživanja pobunjene javnosti u Srbiji. Da bi se omogućio dalji tok reformskih procesa u okviru pristupanja Srbije Evropskoj uniji, potrebno je stvoriti uslove u društvu, koji počivaju na demokratskim vrednostima i poštovanju osnovnih ljudskih prava i sloboda. Upravo identifikovan problem predstavlja glavnu kočnicu u reformskim procesima, posebno u pregovaračkim poglavljima koji se referišu na **23 Pravosuđe i osnovna prava** (reformu pravosuđa, antikorupcijsku politiku, zaštitu osnovnih prava) i **24 Pravda**,

sloboda i bezbednost. Ispunjavanje političkih kriterijuma i uslova u navedenim oblastima ne može biti uspešno sprovedeno i pozitivno ocenjeno, sve dok postoji nezakonito prisluškivanje aktivista i novinara, kidnapovanje, pritvaranje i napadi na fizički i psihički integritet aktivista, gušenje slobode izražavanja i medijsko targetiranje i zastrašivanje.”

Naposletku, ukazano je na važnost reakcije evropskih institucija i podršku evropskih zvaničnika građanima Srbije „u cilju poštovanja i zaštite fundamentalnih vrednosti kao što su ljudsko dostojanstvo, sloboda, jednakost, vladavina prava, ljudska prava i demokratija, prava na kojima upravo počiva Evropska unije”.

„Odsustvo poštovanja demokratskih praksi i principa od strane zvaničnika u Srbiji, upravo narušava ljudsko dostojanstvo, slobodu, sigurnost i bezbednost svakog pojedinca koji javno poziva na odgovornost aktuelni režim”, zaključeno je u ovom pismu.

Potpisane organizacije:

1. Organizovana grupa SviĆe
2. Građanski pokret Bravo!
3. Nezavisno društvo novinara Vojvodine
4. Centar za interkulturnu komunikaciju (Novi Sad)
5. Građanska akcija Pančevo
6. Centar za regionalizam
7. Helsinki Committe for Human Rights
8. Novosadska novinarska škola
9. Udruženje građana „Erudita”
10. Polekol
11. Udruženje Eko Heroj
12. Zrenjaninski socijalni forum
13. Odbranimo šume Fruške gore
14. Libergraf
15. Eko Surdulica
16. Eko Srbija
17. Žene u crnom
18. Beogradski centar za bezbednosnu politiku
19. Autonomni zenski centar
20. Organizacija OSNA
21. Komitet pravnika za ljudska prava YUCOM
22. Evropski pokret u Srbiji

23. plavoizeleno.rs
24. Partneri Srbija
25. Ekološki ustanak
26. Crta
27. Sačuvajmo planinske reke Kraljeva
28. Nezavisno udruženje novinara Srbije
29. SHARE Fondacija
30. iRevolucija
31. Bitka za Vlasinu
32. Inicijativa Most ostaje!
33. Zeleno-levi front
34. Fond za humanitarno pravo
35. Čuvari Homolja
36. Centar savremene politike
37. Odbranimo reke Stare planine
38. Užički centar za prava deteta
39. Inicijativa mladih za ljudska prava
40. Udruženje za osnaživanje i razvoj građanki i građana „Osnažene“
41. Pokret za preokret
42. Udruženje žena Peščanik
43. Udruženje Žene za mir
44. Asocijacija Kulturanova
45. Grupa „IZADI“
46. Aktivistička grupa „Žene za promene“
47. ROZA – Udruženje za radna prava žena
48. A11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava
49. ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima
50. Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu
51. Fondacija Slavko Ćuruvija
52. Club for Youth Empowerment 018 (KOM 018)
53. UG Most solidarnosti Novi Sad
54. Zemunski Zgubidani
55. Foundation Catalyst
56. Lokalni front
57. ChangeLab
58. Ne damo Jadar
59. Beogradski centar za ljudska prava
60. Udruženje KROKODIL
61. Građanske inicijative

62. Fondacija BFPE za odgovorno društvo
63. Centar za visoke ekonomske studije (CEVES)
64. Kreni Promeni Mlada Mitrovica
65. Fakiri sa juga
66. Centar za evropske politike
67. CEKOR
68. InTER
69. Liga socijaldemokrata Vojvodine
70. Nacionalni konvent o Evropskoj uniji u Srbiji
71. Impuls
72. Centar za zelene politike
73. Okular
74. Ludifico
75. Organizacija kreativnog okupljanja OKO
76. Tebrizam
77. Urbana gerila Stara Pazova
78. Udruženje za zaštitu šuma, Novi Sad
79. Mlavaska vojska
80. Zaštitimo reke Prijepolja
81. Udruženje „Perilo Zablazje“
82. Centar modernih veština
83. Akademija ženskog liderstva
84. FemPlatz
85. EY Cyвoбopa гpeдa
86. Neko brine za Levač
87. Extinction Rebellion Serbia/Bunt protiv izumiranja
88. Marš sa Drine
89. Slobodan univerzitet Novi Sad
90. PLAVO pozorište – pozorišna laboratorija
91. Inicijativa za ravnopravnost, inovativnost i društveni angažman – IRIDA
92. Res Publika
93. Palac Gore Belgija
94. Inicijativa „Odbranimo Teslu“, Pančevo
95. Pokret slobodnih građana
96. Antifašistički front 23. Oktobar, Novi Sad
97. Vege zajednica
98. Narodni pokret Srbije
99. Blokada Beč
100. U.G. Lokalna alternativa Vrbas

101. Međunarodna mreža mladih medija i medija za mlade
102. Fondacija Centar za demokratiju
103. Omladinski centar CK13
104. Bela Čaplja 1165
105. Erasmus Studentska Mreža Srbija
106. Neformalna grupa građana „Pariz 11:52”

Osim navedenih organizacija pismo potpisuju i porodica uhapšenih i prognanih aktivista.